

De marktberichten van agrarische producten en grondstoffen staan wekelijks in de krant. Maar hoe ontwikkelt de markt zich op de middellange termijn? Welke indicatoren moet de melkveehouder in het vizier houden? Deze editie van rubriek 'Markt' gaat over ruwvoer.

Duur ruwvoer nodigt uit tot krachtvoer voeren

Balans tussen ruwvoer en brok

Nu veehouders geen geld meer steken in productierechten is de kans groot dat de centen naar andere productiemiddelen gaan.

Ruwvoer is er zo een. Toch is er een limiet aan de ruwvoerprijs.

tekst **Tijmen van Zessen** kader DCA **Herma van den Pol**

Twee jaar geleden luidde Accon avm de noodklok. Ruwvoer zou fors duurder worden richting 2020. De wereldwijd groeiende vraag naar zuivel betekende een extra behoefte aan ruwvoer. De prognose van Accon avm staat nog als een huis, zo stelt Jacoline Hamming, branchetrekker melkveehouderij bij het accountants- en adviesbureau.

De verwachting is dat de wereldwijde vraag naar melk tot 2024 met 20 miljard kilo zal toenemen. In Nederland zal dat al in 2020 uitmonden in een extra productie van 2,5 miljard kilo melk (ten opzichte van 2014). Daarvoor zijn grofweg 295.000 extra koeien nodig die samen 1,5 miljard kilo droge stof aan ruwvoer nodig hebben. 'Dit staat gelijk aan 140.000 hectare extra landbouwgrond,

maar dat areaal is er niet. In ieder geval niet in Nederland. Elders in de wereld is er wel ruimte, maar zijn de omstandigheden minder geschikt voor de teelt van ruwvoer. In veel landen is water de beperkende schakel.'

Prijzen vergelijken

Wie voer moet kopen, zoekt een product dat voedertecnisch gezien in het rantsoen past en dat tegelijkertijd financieel aantrekkelijk is. Om de prijzen van meerdere producten te vergelijken berekent Wageningen UR Livestock Research elke vier weken de voederwaardeprijzen. Door de kg dve-toeslagprijs van het voedermiddel op te tellen bij de kvem-prijs krijgt elk product een in euro's uitgedrukte voederwaarde. Leveranciers pre-

senteren de aankoopprijs van het voer als een percentage van de voederwaarde. Tabel 1 toont een vergelijking in aankoopprijs en voederwaardeprijs van snijmais, perspulp en bierbostel, gebaseerd op de prijsniveaus van september 2014. In dit voorbeeld is snijmais relatief gezien behoorlijk duurder dan bierbostel of perspulp.

Wageningen Universiteit publiceert de voederwaardeprijzen op de website www.voederwaardeprijzen.nl. De afgelopen vijf jaar lag de piek voor de energieprijs op 19 eurocent per kvem, dat was in januari 2013 (figuur 1). Het dal van de prijs werd afgelopen november bereikt: 8,8 eurocent per kvem. De eiwittoeslag was in dezelfde maanden respectievelijk 83,4 en 121,7 eurocent per kg dve. De

Tabel 1 – Vergelijking aankoop- en voederwaardeprijs (bron: WUR), bij een kvem-prijs van € 0,10 en kg dve-toeslagprijs van € 1,06 (sept. 2014)

product	voederwaarde per kg ds		aankoopprijs (€/ton) ¹⁾	droge stof (kg/ton) ²⁾	vem (kg/ton)	dve (kg/ton)	voederwaarde (€/ton)	aankoopprijs / voederwaarde (%)
snijmaiskuil	937	52	59,00	307	287,7	16,0	47,13	125
perspulp	1062	99	46,35	230	244,3	22,8	49,78	93
bierbostel	947	137	47,10	211	199,8	28,9	51,62	91

1) Volgens LEI BINternet; 2) Na aftrek van 4% bewaarverliezen

Akkerbouw krijgt meer grip op melk

Akkerbouwers gaan een steeds belangrijkere rol spelen in de Nederlandse melkproductie. Een rol die door de regels rondom grondgebondenheid en de Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB) nog groter wordt, stelt agrarisch marktbureau DCA Groep.

In bijvoorbeeld Duitsland en Frankrijk kende de melkproductie al een nauwe samenhang met de ontwikkelingen in de akkerbouw. Daar zijn agrarische on-

dernemers behoorlijk flexibel en hebben ze er weinig moeite mee om bij een lage melkprijs en een hoge graanprijs de overstap te maken naar akkerbouw. Bij een hoge melkprijs wordt het produceren van melk weer interessant.

Door de wisselwerking tussen akkerbouw en melkveehouderij worden hoge ruwvoerpreisen in deze landen minder waarschijnlijk dan in bijvoorbeeld Nederland. Een hoge gewasprijs resulteert

er daar namelijk in dat er meer gaat worden geteeld, wat de prijs weer drukt.

In Nederland neemt ondertussen de grondhonger en in het verlengde daarvan de ruwvoerhonger toe. Regionaal kan dit, vooral bij een slechte oogst om wat voor reden dan ook, voor uitschieters in de ruwvoerpreisen zorgen.

Graanmarkt bepaalt ruwvoerprijs

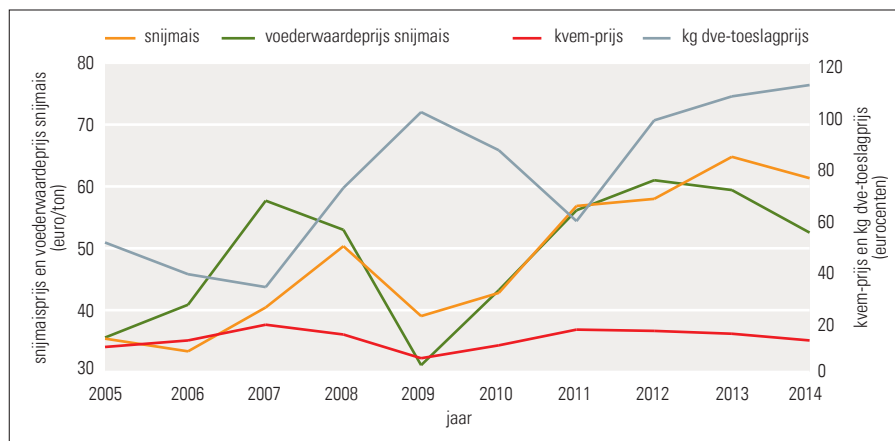
'De graanmarkt zal de prijzen voor ruwvoer voor het grootste deel bepalen. Zelf kijk ik regelmatig naar de Amerikaanse termijnmarkten voor mais en soja om in te schatten welke kant de maisprijs opgaat. Met name in Duitsland zie je heel sterk dat bij dalende prijzen voor korrelmais de snijmaisprijs meezakt. Akkerbouwers besluiten hun korrelmais dan als snijmais te verkopen aan melkveehouders.'

'Neemt niet weg dat melkveehouders in Nederland de komende jaren de grens zullen opzoeken van maximaal aanvaardbare ruwvoer prijzen. Het plafond van de prijzen zal zeker stijgen. Maar op een bepaald moment is het niet meer rendabel om bij een gegeven melkprijs nog langer extra ruwvoer te kopen. De melk-voerprijsratio is daarbij een nuttig kengetal.'

Karel Mercelis ziet de handel in ruwvoer internationaler worden. De Vlaamse foeragehandelaar is bestuurslid bij EFA, de Europese branchevereniging voor foeragebedrijven. 'Het aanbod van graszaadhooi komt steeds vaker uit Frankrijk. De transportkosten maken het voer duurder, maar als melkveehouders meer melk willen produceren, is de import van ruwvoer onafwendbaar.'

Mercelis verwacht dat op de middellange termijn steeds meer bedrijven ruwvoer aankopen om het jongvee en de droge koeien te voeren. 'Het eigen gras is kwalitatief gezien het best bruikbaar voor melkproductie. Wij verkopen vooral componenten die bijdragen aan de prik in het rantsoen, zoals luzerne, graszaadhooi en stro.'

De bodem in de markt wordt volgens Mercelis bepaald door de akkerbouwers. Als het stro onvoldoende oplevert, laten ze het verhakselen op het land, om extra humus in de bodem te brengen. |

Figuur 1 – Prijsontwikkeling snijmais (LEI), kvem-prijzen en toeslagprijzen per kilo dve

hogere toeslag voor dve compenseert voor een deel de lagere kvem-prijs. Ter vergelijking: A-brok kostte in januari 2013 volgens LEI BINternet 26,50 euro en in november 2014 21,30 euro per honderd kilo.

Dalende zelfvoorzieningsgraad

De algemene verwachting is dat de vraag naar ruwvoer zal stijgen nu het melkquotum is verdwenen. 'In onze boekhouding zien we dat de zelfvoorzieningsgraad bij melkveehouders daalt. In 2005 molk een veehouder gemiddeld 15.000 kilo melk per hectare, nu is dat al 20.000 kilo. Melkveehouders zullen dus stilaan meer ruwvoer moeten kopen', merkt de Vlaamse Liba-adviseur Dries Aerden.

De ruwvoer prijzen staan in zijn ogen in een steeds nauwer verband met de graanprijzen. Op het moment dat akkerbouwers voor goede prijzen graan kunnen telen, zal een groter deel van het akkerland bestemd worden voor graan. Is graan minder lucratief, dan zullen ak-

kerbouwers eerder geneigd zijn om snijmais te verbouwen.

Op een vergelijkbare manier hebben ook de krachtvoer prijzen invloed op de markt voor ruwvoerders. 'Als ruwvoer werkelijk fors toeneemt in prijs, gaan boeren vanzelf meer krachtvoer voeren. Tien jaar geleden was ruwvoer een stuk goedkoper dan brok, maar er komt steeds meer evenwicht in die prijzen.'

Een bandbreedte voor de ruwvoer prijzen voor de komende vijf jaar is moeilijk te geven. Hamming noemt wel een plafond. Ze verwacht dat in jaren met een goede melkprijs maar een matige maisoogst, de mais op stam maximaal 2600 euro per hectare kan kosten. Ondernemers moeten volgens haar leren om in slechte tijden minder te melken en in goede tijden te blijven rekenen. Net als Aerden ziet zij een balans ontstaan op het moment dat maisprijzen te fors oplopen. 'Dan wordt het toch een rekensom welk ander product voordeliger is in de berekening van de voederwaardeprijzen.'

